

فلن اوبراين
سومین پليس

ترجمه‌ی پیمان خاکسار

جهان کلاسیک

www.shargheh.com
info@shargheh.com

مقدمة

«یک نویسندهٔ واقعی، طنازی بالفطره»

جیمز جویس

ایدون هیچ چون و چرایی یک نویسنده بزرگ... فلن او براین به مغزان با کلمات، سبک، جادو، دیوانگی و ابداعاتی بی حد و حصر حمله می‌برد.» آنتونی برجمان

از زمانی که At Swim-Two-Birds منتشر شد، در ذهنم به عنوان یکی از بهترین کتاب‌های قرن جای گرفت. کتابی بی‌همتا... در حدواندازه‌های اولیس و تریستام شنلی.

گراهام گرین

سومین پلیس خنده‌دارترین کتابی است که تابه‌حال نوشته شده... همین‌طور ترسناک‌ترین.»

حائلز پکسٹر

که زمان‌هایی که در رخت‌خواب یا میخانه نیست مشغول نوشتن رمانی است درباره‌ی مردی به نام ترلیس که دارد کتابی درباره‌ی دشمنانش می‌نویسد که آن‌ها هم برای انتقام مشغول نوشتن کتابی درباره‌ی ترلیس هستند. این رمان کتابی است درباره‌ی نوشتن یک کتاب درباره‌ی نوشتن یک کتاب. یکی از اولین و برجسته‌ترین متأفیکشن‌های تاریخ ادبیات. ولی رمان دوم اوبراین، سومین پلیس، توسط تمام ناشران رد شد. نه گراهام گرین توانست ناشران را مجاب به چاپش کند و نه ویلیام سارویان که دوست نزدیکش بود. دلیل ناشران هم این بود که رمان بیش از حد فانتزی است. ناشران بعد از رمان اول اونولان از او خواسته بودند تا از فانتزی آثارش بکاهد، ولی او به حرفشان گوش نکرده و رمانی نوشته بود که در تخلی از مژه‌های رمان قبلی اش هم فراتر می‌رفت. اونولان که سرخورده شده بود به همه گفت دست‌نویس رمان را گم کرده، گفت وقتی در قطار بوده پنجره باز مانده و باد کتاب را ورق ب سورق بنا خود برد. ولی در حقیقت آن را زیر تخته‌های کف آشپزخانه‌اش پنهان کرده بود. پس از این ناکامی به مدت بیست سال هیچ رمانی ننوشت ولی در نشیرات مختلف با اسمای مستعار گوناگون — به این دلیل که در آن دوره کارمندان دولت حق نداشتند با اسم حقیقی خود مطلبی مستشر کنند — مقاله‌های طنز می‌نوشت که بهشدت پر طرفدار بودند. حتا گاهی با نام مستعار برای سردبیر روزنامه‌هایی که مقاله‌هایش را چاپ کرده بودند نامه می‌نوشت و به مطلبی که خودش نوشته بود اعتراض می‌کرد. پس از گذشت این بیست سال سه رمان دیگر نوشت؛ دهان گبرسته به زبان گالیک، زندگی سخت که چنان مورد استقبال نثار گرفت که در چهل و هشت ساعت چاپ اولش تمام شد و آرشیو دالکسی. هر سهی این‌ها رمان‌های فوق العاده‌ای هستند، ولی نه در حد واندازه‌های دو رمان اولش. او در سال ۱۹۶۶ در سن ۵۵ سالگی درگذشت و یک سال بعد سومین پلیس را همسرش، که از جای کتاب اطلاع داشت، منتشر کرد. از او فرزندی باقی نماند.

«فلن اوبراین خلاق است و شیوه‌ی قصه‌گویی اش پرشتاب و محکم. عجیب‌ترین چیزها را عادی جلوه می‌دهد و عادی‌ترین چیزها را خنده‌دار.» تایمز

«حتا اویلیس و فینگنر ویک هم پشت سر آثار او هستند، احتمالاً جویس به او حسودی اش می‌شده.»

آبزرور

«اگر ما قادر آثار فلن اوبراین را ندانیم یک مشت احمق ایم که لیاقت آدم‌های بزرگ را نداریم. فلن اوبراین انسان بسیار بزرگی است.»

آنtronی برجس

ادبیات ایرلند یک تثیلث مقدس دارد. جیمز جویس، ساموئل بکت و فلن اوبراین. فلن اوبراین یکی از چندین اسم مستعاری بود که برایان اونولان — زاده‌ی استاربن ایرلند به سال ۱۹۱۱ — برای خود برگزیده بود. در هجده سالگی به دانشگاه دابلین رفت و چیزی نگذشت که همه را در بحث‌های دانشجویی با طنزی اش سرگرم می‌کرد. در سال ۱۹۳۵ به خدمت دولت ایرلند درآمد و تا سال ۱۹۵۳ که بازنشسته شد، منشی بسیاری از وزرای دولت محلی بود.

اولین رمانش — At Swim-Two-Birds — در سال ۱۹۳۹ منتشر شد؛ به توصیه‌ی گراهام گرین که در آن دوره مسئول بررسی آثار انتشارات لانگمن بود. کتاب بعد از انتشار مورد ستایش بسیاری قرار گرفت، از جمله‌ی این ستایشگران ساموئل بکت و جیمز جویس تقریباً کور بودند که دومی کتاب را به کمک یک ذره‌بین خواند و می‌گویند آخرین رمانی بود که در زندگی اش مطالعه کرد و بسیار آن را دوست داشت. راوی کتاب دانشجویی ایرلندی است

فلن اوبراین بسیار تحت تأثیر جویس است، ولی به اندازه‌ی او خودنمایی ندارد. مثل او مدرسی نمی‌نویسد. درست است که پیچیده می‌نویسد و به خصوص رمان اولش پر است از ارجاع به زمین‌وزمان، ولی کتاب‌هاش خوش‌خوان‌تر از آثار جویس هستند، چون قصه‌گویی فوق العاده‌ای است و روایتش را فدای بازی‌های زبانی نمی‌کند. مثلاً همین رمان سومین پلیس را سخت می‌توان پس از خواندن چند صفحه‌ی اول زمین گذاشت. هرولد بلوم، منتقد تأثیرگذار امریکایی سومین پلیس را در فهرست برترین آثار تاریخ ادبیات غرب آورده و گاردین، هم آن را در فهرست کتاب‌هایی آورده که هر کس قبل از مرگش باید بخواند. کیث هاپر استاد ادبیات دانشگاه آکسفورد گفته: این کتاب اولین شاهکار بزرگ سبکی است که امروزه پست‌مادرن می‌نامیم.

توضیح مترجم

تلن اوبراین پیچیده است که البته دور از ذهن نیست، دو عضو دیگر سیث هم دو نفر از سخت‌نویسان ترین نویسنده‌گان تمام دوران‌ها هستند. حتاً خواننده‌ی انگلیسی‌زبان هم موقع خواندن آثار اوبراین باید یک فرهنگ لغت کتاب دستش داشته باشد. در مقدمه‌ی کتاب مجموعه آثار فلن اوبراین که اشارات اوری منز لاپرری در امریکا منتشر کرده، آمده که گفت و گوهای کتاب‌های اوبراین را باید با لهجه‌ی غلیظ ایرلندی خواند و همچنین باید از بخش‌هایی که قابل فهم نیستند رد شد، و گرنه لذت پیوسته خواندن کتاب از بین می‌رود. دغدغه‌ی من به عنوان مترجم این بود که بخش‌های سخت فهم مذکور را چگونه ترجمه کنم، به ترجمه‌ی تحت‌اللفظی رو بیاورم یا تهوتوى تمام عبارات پیچیده را دریابورم و متنی قابل فهم ارائه کنم؟ بالاخره راه دوم را برگزیدم، چون ترجمه‌ی تحت‌اللفظی چنان خروجی نفرت‌انگیزی داشت که حتاً خودم از بازخوانی اش خجالت می‌کشیدم. در ضمن خود کتاب پانویس‌هایی دارد که بعضی‌شان تا چهار صفحه ادامه دارند. اگر می‌خواستم خودم هم به پانویس‌های پر تعداد کتاب به مقدار قابل توجهی اضافه کنم واقعاً خواندن کتاب تبدیل به عذابی الیم می‌شد. این شد که سعی کردم — بر